

Crítica

Una de romans

ISAAC FERNÁNDEZ SANVISENS

NARRATIVA

Valerio Massimo Manfredi, *L'última legió*. Traducció de Neus Nueno. Rosa dels Vents. Barcelona, 2003.

Roma, any 476. L'imperi més vast que ha vist mai Europa toca la seva fi, temps després de la divisió entre la meitat d'Orient, amb capital a Bizanci, i la d'Occident, que ja no es governa des de Roma sinó des de Ravena. L'escenari és tètric: les institucions romanes que havien reflectit l'esplendor d'una civilització, una cultura i d'una economia avançades en tots els aspectes estan en clara regressió; les velles obres públiques cauen pedra a pedra i les antigues vies estan infestades de bandolers. Els emperadors són titelles efímers amb finals tràgics i preocupacions constants.

Aquest és el context històric que ha triat Valerio Massimo Manfredi (Mòdena, 1944) per situar la seva última novel·la. Una novel·la que, d'altra banda, es desenvolupa com un guió cinematogràfic, amb aventures trepidants i desesperades, amb personatges poc o gens matisats i la dosi políticament correcta i ineludible de sexe amb amor. Tot plegat poc profund, poc versemblant però molt emocionant, enlluernador i eficaç com a passatemp.

Manfredi, ja més escriptor que arqueòleg o professor universitari, és un dels més prolífics exportadors de les lletres italianes actuals. La seva obra més rellevant, els tres volums de la història d'Alexandre el Gran a *Aléxandros*, ha estat traduïda a vint-i-tres idiomes i ha assolit unes xifres de vendes de més de tres milions d'exemplars a tot el món. Les seves novel·les, sempre dins el gènere històric, com ara *Quimaira*, *Akropolis* i *El faraó del desert*, entre d'altres, han aconseguit una molt bona acceptació al nostre país.

L'última legió ressegueix els passos de Ròmul August, un nen de 13 anys convertit en

l'emperador d'Occident sense voler-ho i perseguit per les tropes bàrbares de l'usurpador Odoacre. Al seu costat hi ha sempre Meridi Ambrosi, un enigmàtic personatge d'origen britànic que s'havia educat com a druida amb el nom de Myrdin Emreis i que adopta el paper de preceptor del jove. Al llarg del camí, se'ls uniran Lívia, una guerrera amazona provinent de la incipient població de Venècia, i un grup de cinc legionaris amb Aureli, el protagonista, al davant. Segons les da-

des històriques, en aquells anys les legions ja feia dècades que havien deixat d'existir, però el pare de Ròmul August havia fet crear d'amagat l'última legió, la Nova Invicta, a partir d'un selecte grup de guerrers, escollits pel seu honor, la seva lleialtat i el seu origen itàlic, i entrenats a consciència.

ELS BONS SÓN MOLT BONS

Tots els membres del grup dels bons són molt bons, amb totes les qualitats de companyerisme, lleialtat, honor, valentia,

sabiesa, etcètera. A l'altre bàndol, els guerrers d'Odoacre, comandats per Wulfila, un bàrbar lleig, brut, sanguinari, sense escrúpols; un dolent molt dolent, que fa por allà per on passa.

Les emocionants aventures que presenta Manfredi transcorren en tres parts: l'intent d'alliberament del jove emperador, que ha caigut a les mans d'Odoacre; la fugida de la companyia dels bons per mig Europa, perseguits per un nombrós grup de bàrbars i enfrontant-se

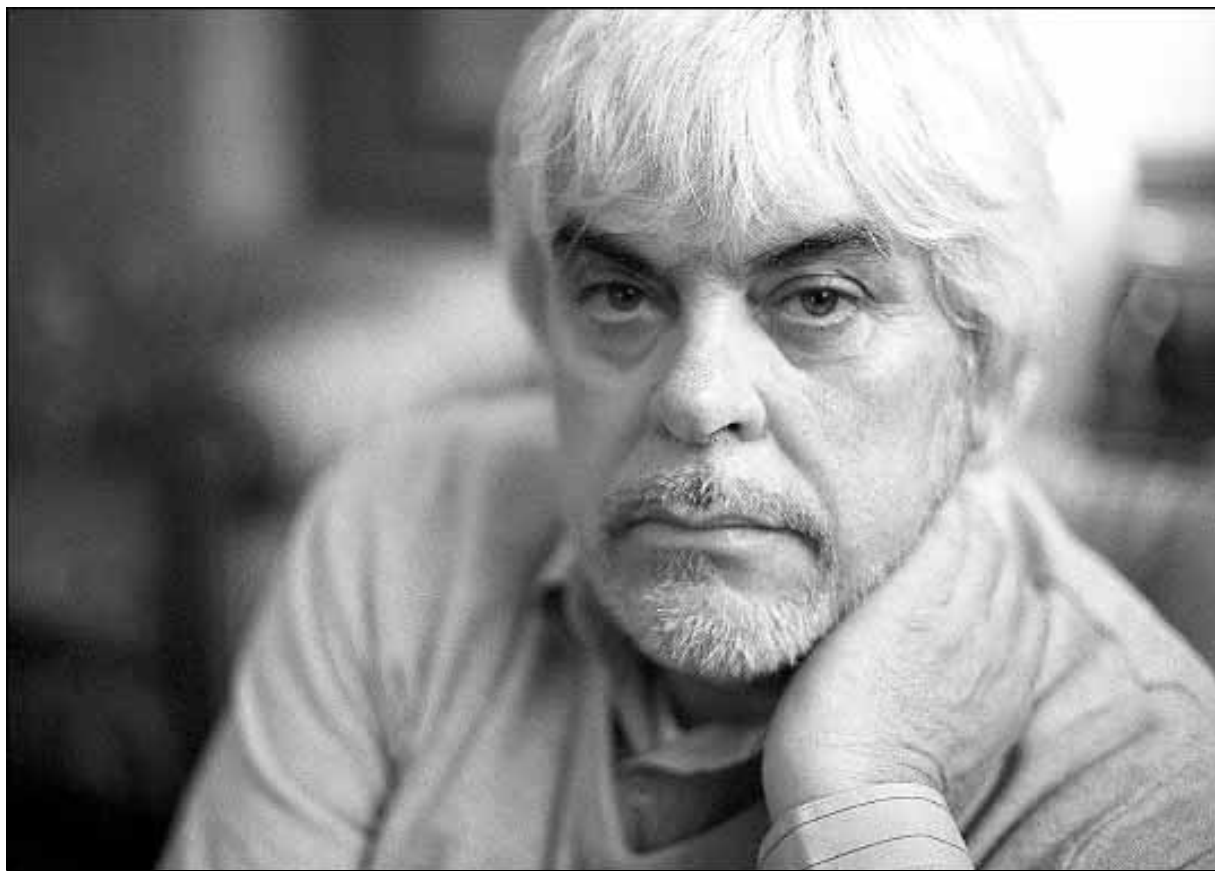
als perills més grans imaginables; i la batalla final, als verds camps de Britània.

Els tres personatges principals, el legionari Aureli, el preceptor Ambrosi i la veneciana Lívia tenen en comú un passat que no poden deixar enrere i que, al damunt de les dificultats que travessen durant tot el periple, han d'enfrontar constantment. Aureli és un home turmentat, que pateix d'amnèsia i no pot recordar res de la seva vida anterior a la legió i que se li apareix en episodis onírics de malsons. Lívia, per la seva banda, està enamorada d'un legionari que la va salvar quan era nena en l'assalt dels bàrbars a la seva ciutat natal. Ambrosi, finalment, se sent en deute amb la seva terra de Britània, d'on va emigrar fa anys a la recerca d'ajut de l'emperador per enfrontar-se a les invasions que arribaven des de la banda septentrional de la Gran Tanca.

TEORIA CURIOSA

Un dels aspectes més curiosos i creatius que aporta Manfredi a *L'última legió* és la formulació d'una teoria que relaciona les llegendes artúriques amb l'ocàs de l'imperi romà. Així doncs, no és casualitat la semblança d'Ambrosi –que a Britània encara se'l coneix per Myrdin Emreis– amb el mag Merli. En aquest sentit també té un paper fonamental una misteriosa i mítica espasa que havia pertangut a Juli Cèsar.

L'última legió, que es presenta formalment com la narració d'Ambrosi en el seu diari, té un *happy end* molt propi de Hollywood i, com tota l'obra de Valerio Massimo Manfredi, aconsegueix crear l'atmosfera que pretén l'autor. Tot i això, i malgrat el previsible èxit de vendes, val a dir que no es troba al mateix nivell que la magnífica *Aléxandros*. Però aquest intel·lectual que frega els 60 anys, de cabells blancs i barba elegant de sis dies sota els ulls de mirada inquietant, no deixa de treballar i ja prepara el pròxim llibre, amb el tirà sicilià del segle V Dionís de Siracusa com a personatge central.

Valerio Massimo Manfredi s'ha especialitzat en novel·les d'ambient històric

Manfredi ja treballa amb Hollywood

► Hollywood també compta amb seguidors de les novel·les històriques de Valerio Massimo Manfredi. El més apassionat de tots és el productor Dino de Laurentiis, que ja està treballant amb l'autor la versió cinematogràfica del gran èxit *Aléxandros*. Segons l'ampli mercat dels rumors que envolta la meca del cinema, la vida del gran conquistador macedoni es convertirà en una superproducció en què el director de *Moulin Rouge*, Baz Luhrman, tindrà a les seves ordres una parella estel·lar de protagonistes: Leonardo DiCaprio i Nicole Kidman. Altres rumors també donen per fet que la direcció d'aquest projecte recaurà en Ridley Scott, mentre que Ted Tully s'encarregarà de l'adaptació del guió. De tota manera, Laurentiis s'ha afanyat,

ja abans de rodar *Aléxandros*, a aconseguir els drets cinematogràfics de *L'última legió*. També vol fer una gran producció de les aventures de l'últim emperador romà d'Occident i els seus amics, i, com es podia esperar, també sonen grans noms de la pantalla com Anthony Hopkins per al paper principal i Carlo Carlei per a la cadira de director. Per demostrar que Hollywood no té l'exclusiva de Manfredi, el cinema italià està a punt de portar a les pantalles la novel·la *Quimaira* de l'autor de Mòdena, gràcies al productor Ciro Ippolito, que vol convèncer Cate Blanchett perquè accepti el paper de protagonista. Total, un altre autor que depassa les fronteres de la lletra impresa; els resultats, ja els veurem.